

Aprīlis, 2024

LATVIJAS
CILVĒKTIESĪBU
CENTRS

LATVIAN CENTRE
FOR HUMAN
RIGHTS

AKTUALITĀTES PATVĒRUMA TIESĪBĀS:

1. STATISTIKAS DATI
2. ECT UN EST SPRIEDUMU KOPSAVILKUMI
3. PĒDĒJIE ZIŅOJUMI PAR SITUĀCIJU IZCELSMES VALSTĪS
4. GROZĪJUMI LIKUMĀ

Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes statistikas dati par 2023. gadu

Pirmreizējie patvēruma iesniegumi - 1624, no tiem - 250 nepilngadīgie ar pavadību un 28 nepilngadīgie bez pavadības.

PMLP piešķīra bēgļa statusu:

- o 11 personām un 20 bērniem no Afganistānas;
- o 22 personām un 5 bērniem no Baltkrievijas;
- o 14 personām un 6 bērniem m no Krievijas;
- o 1 personai un 1 bērnam no Nigērijas;
- o 1 bērnam no Tadžikistānas;
- o 1 personai un 2 bērniem no Turcijas.

PMLP piešķīra alternatīvo statusu:

- o 12 personām no Afganistānas;
- o 6 personām un 1 bērnam no Sīrijas;
- o 5 personām un 2 bērniem no Ukrainas;
- o 5 personām no Krievijas;
- o 2 personām no Jemenas;
- o 1 personai no Eritrejas;
- o 1 personai no Mali;
- o 1 personai no Somālijas;
- o 1 personai no Uzbekistānas;
- o 1 personai no Venecuēlas.

Ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu piešķirts:

- o bēgļa statuss 4 personām no Krievijas;
- o alternatīvais statuss 1 personai no Krievijas;
- o alternatīvais statuss 1 personai no Uzbekistānas.

Šis apkārtraksts ir izdots Latvijas Cilvēktiesību centra un ANO Bēgļu aģentūras (UNHCR) projekta “Juridiskās palīdzības sniegšana patvēruma meklētājiem un personām ar starptautisko aizsardzību un kapacitātes stiprināšanas pasākumi Latvijā” ietvaros. UNHCR neatbild par apkārtrakstā iekļauto saturu.

DABO v. SWEDEN (Nr. 12510/18)

Iesniedzējs, sīriešu ārsts, kuram Zviedrijā tika piešķirts patvērums 2016. gada martā, 2016. gada novembrī iesniedza pieteikumu par ģimenes atkalapvienošanos savai pirmajai sievai un pieciem bērniem. Tomēr viņu pieteikumi tika noraidīti 2017. gada maijā, jo iesniedzējs neatbilda jūlijā ieviestajām uzturēšanas prasībām. Neraugoties uz centieniem integrēties, tostarp iegūt medicīnās licenci un pabeigt zviedru valodas kursus, pieteikumi tika noraidīti pieteikuma iesniedzēja finansiālā stāvokļa un izmitināšanas dēļ.

Iesniedzējs sūdzējās, ka Zviedrijas varas iestāžu atteikums piešķirt viņa pirmajai sievai un pieciem bērniem uzturēšanās atļaujas, ir pārkāpusi viņa tiesības uz viņa ģimenes dzīves neaizskaramību, kas garantētas Konvencijas 8. pantā.

ECT secināja, ka ģimenes atkalapvienošanās atteikums nepārkāpj Konvencijas 8. pantu, jo vietējās iestādes bija atbilstoši līdzsvarojušas konkurējošās intereses (individuālās tiesības un valsts intereses, kā arī pieteicēja spēju uturēt ģimeni).

H.A. v. THE UNITED KINGDOM (Nr. 30919/20)

Iesniedzējs, bezvalstnieks palestīnietis, lūdza patvērumu Apvienotajā Karalistē, baidoties, ka ekstrēmistu grupējumi viņu savervēs, ja viņu atgriezīs Ein El-Hilweh nometnē Libānā. Tas tiek argumentēts kā Konvencijas 3. panta pārkāpums, kas aizliedz spīdzināšanu vai necilvēcīgu izturēšanos.

Neskatoties uz bažām, viņa patvēruma pieprasījums tika noraidīts pieejamās UNRWA palīdzības un ilgstoša kaitējuma trūkuma dēļ. Apelācijas tika noraidītas, apstiprinot bēgļu statusa nepiešķiršanu.

Lai gan vietējās tiesas koncentrējās uz vispārējiem apstākļiem nometnē, tās nepārprotami nerisināja pieteikuma iesniedzēja izvirzīto argumentu par darbā iekārtošanu.

Tiesa konstatēja, ka iesniedzēja izraidīšana nepārkāps 3. pantu, jo viņš, pamatojoties uz iesniegtajiem pierādījumiem, nespēja pierādīt reālu kaitējuma risku no vervēšanas mēģinājumiem. Tādēļ Tiesa atzina pieteikumu par pieņemamu, taču uzskatīja, ka deportācija uz Libānu nepārkāps Konvencijas 3. Pantu.

Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra:

2023. gada decembra ziņojums par cilvēktiesību situācijas Afganistānā pasliktināšanos

UNHCR:

2024. gada marta ziņojums par situāciju Haitī

2024. gada janvāra ziņojums par situāciju Irākā.

J.A. AND A.A. v. TÜRKİYE
(Nr. 80206/17)

Pieteikuma iesniedzēji, irākiešu tautības un sunnītu ticības vīrs un sieva, kopā ar saviem četriem bērniem aizbēga no sava ciemata Irākas ziemeļos notiekošā bruņotā konflikta dēļ starp Irākas drošības spēkiem un ISIS.

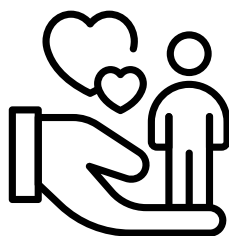
Pieteikuma iesniedzēji lūdza patvērumu, bet Turcijas iestādes viņus aizturēja. Lai gan tika iesniegti pierādījumi par briesmām, ar kurām viņi saskārās Irākā, viņiem tāpat piesprieda deportāciju. Ģimenei iebilstot pret deportāciju vajāšanas un sliktas izturēšanās riska dēļ. Lai gan tika piešķirta pagaidu aizsardzība, Konstitucionālās tiesas vairākums viņu lūgumu galu galā noraidīja.

Iesniedzēji uzvarēja lietā, jo tiesa konstatēja viņu tiesību pārkāpumu saskaņā ar ECTK 2. un 3. pantu. Tiesa arī lika Turcijas valdībai atturēties no iesniedzēju deportācijas un samaksāt viņiem kompensāciju par tiesāšanās procesa laikā radušiem izdevumiem.

**GROZĪJUMI VALSTS
SOCIĀLO PABALSTU
LIKUMĀ**

Kopš 2023. gada 1. jūlija personām ar alternatīvo statusu ir tiesības saņemt tādus pašus valsts sociālos pabalstus, kā personām ar bēgļa statusu.

Grozījumi atzīstami par nozīmīgiem, jo mazina atšķirības starp personām ar bēgļa statusu un personām ar alternatīvo statusu.

M.H. AND S.B. v. HUNGARY
(Nr. 10940/17 and
15977/17):

Ungārijas varas iestādes aizturēja divus patvēruma meklētājus, kuri abi bija nepilngadīgi, pēc tam, kad viņi bija nelikumīgi šķērsojuši robežu un meklējuši patvērumu. Lai gan interviju laikā viņi apgalvoja, ka ir nepilngadīgi, sākotnēji viņiem tika liegta atbrīvošana un vecuma novērtējums.

Tikai pēc pierādījumu iesniegšanas par savu minoritātes statusu viņi tika atbrīvoti.

Viena pieteikuma iesniedzēja aizturēšana ilga no 2016. gada maija līdz augustam, bet otrs iesniedzējs tika aizturēts no 2016. gada jūnija līdz augustam.

Ungārijas Helsinku komiteja ziņoja par gadījumiem, kad patvēruma meklētājiem tika teikts, ka viņiem jāmaksā par vecuma noteikšanu. Varas iestādes aizstāvēja šo praksi, norādot, ka tās sedz izmaksas, ja personas sākotnēji apgalvoja, ka ir pieaugušas, bet vēlāk apliecināja savu minoritātes statusu.

ECT konstatēja, ka Ungārija ir pārkāpusi Eiropas Cilvēktiesību konvencijas (ECTK) 5. panta 1. punktu, aizturot iesniedzējus pēc tam, kad viņi apgalvoja, ka ir nepilngadīgi. Tiesa uzsvēra migrantu bērnu neaizsargātību, norādot, ka viņu labklājībai ir jābūt svarīgākai par nelegālo migrantu statusu.

Tā kritizēja Ungārijas varas iestādes par to, ka tās nav rīkojušās ātri un bērnu interesēs, uzskatot, ka viņu aizturēšana pēc minoritātes statusa pieprasīšanas ir patvaļīga un labas ticības trūkums.

2024. GADA 29. FEBRUĀRĪ EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA PIEŅĒMA SPRIEDUMU LIETĀ C-392/22 TIESVEDĪBĀ X PRET STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID,

8. X ir Sīrijas valstspiederīgais. 2021. gada 9. novembrī viņš iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu Polijā.

9. Pēc tam 2021. gada 21. novembrī viņš ieceļoja Nīderlandē un nākamajā dienā šajā dalībvalstī iesniedza jaunu starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

10. 2022. gada 20. janvārī Nīderlandes Karaliste lūdza Polijas Republiku uzņemt X atpakaļ, pamatojoties uz Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

2022. gada 1. februārī šī pēdējā minētā dalībvalsts apmierināja šo lūgumu, pamatojoties uz šīs regulas 18. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

11. Ar 2022. gada 20. aprīļa lēmumu valsts sekretārs neņēma vērā Nīderlandē X iesniegto starptautiskās aizsardzības pieteikumu, jo par šī pieteikuma izskatīšanu bija atbildīga Polijas Republika, un noraidīja argumentus, kurus X bija izvirzījis, lai ieilstu pret viņa pārsūtīšanu.

12. X par šo lēmumu cēla prasību rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Hertogenbosā, Nīderlande), kas ir iesniedzējtiesa, lūdzot aizliegt viņa pārsūtīšanu uz Poliju. Vienlaikus viņš lūdza, lai šī pārsūtīšana tiktu aizliegta līdz brīdim, kad tiks pieņemts galīgais lēmums par šo prasību, un šis lūgums tika apmierināts.

50. Pirmkārt, attiecībā uz atpakaļraidīšanas praksi pie Savienības ārējām robežām, kuras rezultātā no Savienības teritorijas tiek izraidītas personas, kuras vēlas iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, vai no šīs teritorijas tiek izraidītas personas, kuras ir iesniegušas šādu pieteikumu, ieceļojot minētajā teritorijā, pirms šis pieteikums ir ticis izskatīts atbilstoši Savienības tiesību aktiem, ir jānorāda, ka ar to tiek pārkāpts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.) 6. pants.

57. No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka tāda prakse, kāda ir konstatēta šajā lietā, – **īslaicīgas atpakaļraidīšanas un aizturēšanas robežkontroles punktos prakse – nav saderīga ar Savienības tiesībām un ir uzskatāma par nopietnām nepilnībām patvēruma procedūrā un pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos.** Tomēr no tā obligāti neizriet, ka šīs nepilnības atbilst abiem Dublinas III regulas 3. panta 2. punkta otrajā daļā paredzētajiem kumulatīvajiem nosacījumiem, kuriem ir jābūt izpildītiem, lai tiktu radīts šķērslis starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja pārsūtīšanai uz dalībvalsti, kurā šāda prakse pastāv.